

अध्यक्ष श्री पासाङ नुर्पु शेर्पाज्यूबाट प्रस्तुत आ.व. २०८२/०८३ को नीति तथा
कार्यक्रम

मिति : २०८२ असार ९ गते

सम्मानित सभाका सदस्यज्यूहरु,

नेपालको राजनीतिक ईतिहासमा परिवर्तनको लागि विभिन्न चरणको लोकतान्त्रिक तथा गणतान्त्रिक आन्दोलनहरुमा शहादत प्राप्त गर्नुहुने ज्ञात, अज्ञात महान शहिदहरु प्रति म सर्वप्रथम भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । साथै आजको यो परिवर्तनको लागि सहभागी आन्दोलनका घाईते तथा अशक्तहरु प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

यस गाउँपालिकाको असार ९ गते गाउँ सभामा गाउँपालिकाको तर्फबाट यहाँको आर्थिक ,सामाजिक र पूर्वाधार लगायत समष्टिगत विकासको लागि आ.व.२०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न यस गरिमामय सभामा यहाँहरु सामु उपस्थित भएको छु । हाम्रो सामु खडा रहेको विभिन्न समस्याहरुको बावजुद निर्माण भएको यो नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन मार्फत हामीले देखेको आत्मनिर्भर, सम्मुनत र समृद्ध भोटेकोशीको सपना साकार हुनेछ भन्ने कुरा मैले विश्वास लिएको छु । गाउँपालिकाको वर्तमान नेतृत्वले लिएको दिगो विकासको दीर्घकालीन लक्ष्यलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिनै आगामी दिनमा अझ बढी परिणाममुखी विकास गर्ने लक्ष्य लिएको छु । नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई स्थानीय सरकारको रुपमा अधिकार प्रदान गरेको परिप्रेक्ष्यमा हामीले जवाफदेहिता,भ्रष्टाचारमुक्त र सुशासन कायम गर्दै जनतालाई नजिकको विश्वासिलो सरकारको अनुभूति हुने गरी समृद्ध भोटेकोशीको लागि समर्पित हुनु तपाईं हामी सबैको जिम्मेवारी र दायित्व रहेको म अवगत गराउन चाहन्छु ।

सम्मानित सदस्यज्यूहरु,

भोटेकोशी गाउँपालिकामा विकासका प्रशस्त संभावनाहरु हामीले देखेका छौं । यहाँको भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता, कला र संस्कृतिको सु-सम्पन्नतासंगै प्राकृतिक स्रोत साधनको प्रचुरता जस्ता विशिष्टताहरुको सुव्यवस्थित र योजनावद्ध उपयोगद्वारा भोटेकोशी बासीहरुको जीवनमा देखिने गरी सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले महत्वपूर्ण योगदान गर्नेछ भन्ने मैले आशा लिएको छु ।

प्रशस्त सम्भावनाको बावजुद पनि हामीले भौतिक पूर्वाधार, कृषि, पर्यटन जस्ता क्षेत्रको अपेक्षित विकास गर्न नसकेको यथार्थ हामी सामु देखिन्छ । गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच र लक्ष्यको कार्यान्वयनबाट हामीले राखेका लक्ष्यहरु पूरा हुनेछन् भन्ने विश्वास लिएको छु । विशेष गरि भौगोलिक विकटताका कारण पिछडिएका समुदायमा विद्यमान गरिवी न्यूनिकरण गर्ने, बेरोजगारी घटाउने, स्वास्थ्य सुविधाको विस्तार र गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने जस्ता पक्षमा हाम्रा स्रोत साधनलाई परिचालन गर्न आवश्यक देखिन्छ । विकासको मुख्य सम्भावनाको रूपमा रहेको प्राकृतिक स्रोत साधन, सांस्कृतिक विविधता, पर्यटकीय सम्भाव्यता, कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय, जडिवुटी र सिमापार व्यापार लगायत आर्थिकरूपमा सक्रिय जनसंख्याको उपयोगले नै भोटेकोशी गाउँपालिकाको विकासको ढोका खोल्ने छ भन्ने आशा गरिएको छ । फलस्वरूप दीर्घकालीन विकासका लागि हामीले गत आर्थिक वर्ष देखि नै बहुवर्षिय योजनाहरुको शुरुवात गरिएकोमा केही आयोजनाहरु समाप्त भएका छन् भने केही आयोजनाहरु आगामी वर्ष भित्र नै सम्पन्न हुने लक्ष्यका साथ कार्यान्वयन भईरहेकोछ, जुन आयोजनाहरु सम्पन्न हुँदा भोटेकोशीको समृद्धिको रूपमा देखिने छन् ।

स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनबाट निर्वाचित भएर आएसंगै हामीबाट जनताले अपेक्षा गरेका समृद्धिका सपनाहरु पूरा गर्न सबै राजनीतिक दल, बुद्धिजीवी, नागरिक समाज र अग्रजहरूसँग आवश्यक सहकार्य र समन्वय गरि अघि बढ्न र सबैको साथ सहयोग लिई समृद्ध भोटेकोशी निर्माण गर्न म सबैलाई आह्वान गर्न चाहन्छु ।

सम्मनित सभाका सदस्यज्यूहरु

संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०८२/०८३ का लागि प्रस्तुत गरिएका नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनका अतिरिक्त यस गाउँपालिकाकाले निम्न बमोजिमका नीतिहरु तयार गरेको छः

१. आर्थिक विकास सम्बन्धी नीतिहरु

१.१ कृषि तथा पशुपंक्षी विकास

१.१.१. निर्वाहमूखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायीकरण गर्नका लागि उन्नत विउ विजन, मलखादको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादनलाई बजारीकरण गरी स्थानीयको आय वृद्धि हुने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

१.१.२. कृषिजन्य विषादी न्यूनिकरण गर्न अभियान मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै प्राङ्गारिक खेती प्रणालीलाई बढवा दिई अर्गानिक गाउँ टोल घोषणामा जोड दिइनेछ साथै जैविक विषादी एवं प्राङ्गारिक मलको प्रयोग गरी उत्पादन हुने तरकारी बजारको खोजी गरी विक्रि वितरणमा सहजीकरण गरिने छ ।

१.१.३. स्थानीय कृषकलाई स्थानीय तहमै बिउ उत्पादन गर्न रैथाने बिउको प्रयोग गरी खेति गर्न बिउ बैंकको व्यवस्था गरिने छ साथै कृषकका लागि बिउ विजन वितरण गर्ने तथा अनुदान समेतको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१.१.५. कृषकहरूलाई व्यवसायिक तरकारी उत्पादन सम्बन्धी तालिम दिई उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि गर्न जोड दिइनेछ ।

१.१.६. कृषि क्षेत्रको विकासलाई उच्च प्राथमिकता दिई कृषि व्यवसायको आधुनिकिकरण, यान्त्रिकिकरण र बजारीकरणमा जोड दिइनेछ । कृषकहरूलाई मागको आधारमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी कृषि औजार तथा यन्त्रहरू उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१.१.७. चौरीपालक किसानहरूलाई प्रोत्साहन गर्न चौरी प्रर्वद्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरी चौरीहरूको संरक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१.१.८. पशु स्वास्थ्य प्राविधिकलाई किसानको पहुँचसम्म पुर्याई पशुधनको क्षति न्यूनीकरणका लागि रोग नियन्त्रण गर्न खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१.१.९. स्वस्थ मासुको बिक्री वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१.१.१०. पशुपन्छीको प्राथमिक उपचारको लागि औषधी वितरण तथा प्रयोगशालाको व्यवस्था मिलाइने छ साथै रेविज रोग नियन्त्रण गर्न छाडा भुस्याहा कुकुरहरूलाई खोप लगाउन स्थानीय टोल विकाससंस्था, क्लब तथा सामुदायिक संघ संस्थासँग सहकार्य गरिने छ ।

२.१ उद्योग तथा वाणिज्य

२.१.१. उद्यमी तथा अन्य लाभग्राहीहरूको क्षमता विकास एवं उनीहरूको बैंकसँगको पहुँचका लागि आवश्यक सहजीकरण गरिनेछ, लघु उद्यमीहरूबाट उत्पादन भएका घरेलु बस्तुहरू बजारिकरण गर्ने, गाउँमा उत्पादित घरेलु वस्तुहरूको गाउँमै प्रयोगमा ल्याउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२.१.२. व्यवसाय दर्ता, नविकरण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउँदै दर्ता भएका व्यवसायको अनुगमन गरी व्यवस्थित रूपमा सञ्चालनको प्रत्याभूत गरिनेछ ।

२.१.३. वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरूलाई स्वदेशमा रोजगारी सिर्जना गर्न, विदेशमा सिकेका सीपको उपयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

३.१ संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

३.१.१ गाउँपालिका भित्र भएका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, पर्यटकीय सम्पदा, मठ मन्दिर, चर्च, गुम्बा, पाटी, पौवा, सत्तल, कुवा, पधेरो, ढुङ्गेधारा, मरनघाट जस्ता सम्पदाहरूको पुर्ननिर्माण तथा संरक्षण गरिनेछ ।

३.१.२. भैरवकुण्ड, देउढुङ्गा, लिस्तीकोट, दुगुनागडी, तातोपानी धारा, थापी नारायण मन्दिर, लगायतका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूको प्रचारप्रसार मार्फत आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

३.१.३. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पर्यटकीय संभावनाका क्षेत्रहरू पहिचान गरी पर्यटकीय पूर्वधारहरू निर्माण गरी आन्तरीक तथा बाह्य पर्यटक भित्र्याउन प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालनको साथै दातृ निकाय, संघ, प्रदेश सरकार तथा विभिन्न संघ/संस्था तथा कम्पनीहरूसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ ।

३.१.४. भैरवकुण्ड पदमार्गको प्रवर्द्धनका लागि चोकरमोकरमा बहुउपयोगी होम स्टेको लागि भवन निर्माण थालनी भएको छ, जसबाट पर्यटन प्रवर्द्धनको ढोका खुल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

४.१ राजस्व, सहकारी, बैंक तथा वित्तीय सेवा

- ४.१.१. सहकारी संस्थाहरूको दर्ता तथा नविकरणका लागि कानून बनाई लागू गरिनेछ । साथै यस क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनका लागि सहकारी संस्थाहरूको क्षमता विकास र व्यवसायीकरणमा जोड दिईनेछ ।
- ४.१.२. गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्रहरूसँग सहकार्य गरी उत्पादनमूलक कार्यक्रममा लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गर्नुका साथै सहकारीहरूबीच एक आपसमा गाभ्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ४.१.३. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका सबै विषयगत सहकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरी लक्षित वर्गका लागि सीप विकास तथा उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी तालिमहरू संचालन गरी गरिवी र बेरोजगारी दर घटाउने तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ४.१.४. सहकारीहरूको सवलिकरणको लागि आवश्यक प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ४.१.५. रकमान्तर र घाटा बजेटको प्रभावलाई व्यवस्थापन गर्न समष्टिगत आर्थिक सन्तुलन कायम राख्ने नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ । दिगो सार्वजनिक वित्त प्रणाली निर्माणका लागि खर्चको कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्दै राजस्व संकलन क्षमतामा सुधार ल्याइनेछ । घाटा बजेट न्यूनीकरण गरी उत्पादनमूलक लगानीलाई प्राथमिकता दिइनेछ, जसले समग्र आर्थिक वृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ ।

५.१ श्रम तथा रोजगारी

५.१.१. मिसन रोजगारी: यस वर्ष दिगो रोजगारी सिर्जना तथा प्रवर्द्धनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर “मिसन रोजगारी दिगो रोजगारी र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन-अभियान” सञ्चालन गरिनेछ। यस अभियान अन्तर्गत, हाल सञ्चालन भइरहेका सीप विकास, उद्यमशीलता प्रवर्द्धन, श्रम बजार व्यवस्थापन, लगानी अभिवृद्धि कार्यक्रम लगायतका रोजगारी र उद्यमशीलतासँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूलाई एकीकृत गरेर मिसन रोजगारी अभियान अन्तर्गत नै निरन्तरता दिइनेछ । रोजगारी सृजनाका क्षेत्रको पहिचान, उद्यमशीलता प्रवर्द्धन, वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाको सीप सदुपयोग तथा श्रम बजार अनुकूल सीप विकास कार्यक्रमहरूको निर्माण र कार्यान्वयन गरिनेछ। यसमार्फत गाउँपालिकाले श्रम-सीप र रोजगारीको दीगो चक्र निर्माण गर्दै उत्पादनशीलता, उद्यमशीलता र आर्थिक समुन्नतिको नयाँ आधार तय गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

५.१.२. स्थानीयस्तरमा अल्पकालीन रोजगारी सिर्जना गर्दै स्वरोजगार तथा रोजगारमुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा जोड दिइनेछ। संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरी बाध्यात्मक अवस्थामा बैदेशिक रोजगारीमा जानेहरू र तिनका परिवार लक्षित गरी बैदेशिक रोजगारीलाई मर्यादित, व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन सूचना तथा परामर्श सेवा, मनोसामाजिक परामर्श सेवा, वित्तीय साक्षारता कक्षा सञ्चालन र रिटर्नी स्वयंसेवक परिचालन गरी बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरूलाई उद्यम स्थापना गर्न प्रोत्साहन एवम् सहयोग गरिनेछ ।

६.१ बाह्य क्षेत्र

६.१.१. अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था, नियोग तथा स्वदेशी लगानीकर्ताले गाउँ क्षेत्रमा विशेष लगानी तथा विकास आयोजना सञ्चालन गर्न चाहेमा त्यस्ता संस्थालाई स्वागत गर्दै लगानीमैत्री वातावरण सृजना गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास

२.१ शिक्षा

२.१.१. गत आर्थिक वर्षमा यस गाउँपालिकालाई अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सुनिश्चित घोषणा भए वमोजिम विद्यालय उमेर समूहका बालबालिकालाई आधारभूत शिक्षा प्राप्त गर्ने हकको सुनिश्चित गर्न अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२.१.२. प्रारम्भिक बाल विकास कक्षा नै सिकाइको प्रस्थान बिन्दु भएको हुँदा बाल विकास कक्षालाई सुदृढ गर्न “शिक्षक सहितको प्रारम्भिक बाल कक्षा” को व्यवस्था यस वर्ष पनि चालु राखिने छ ।

२.१.३. सामुदायिक विद्यालयहरुको पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ । सार्वजनिक विद्यालयलाई गुणस्तरीय शिक्षाको केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।

२.१.४. “जहाँ विद्यार्थी, त्यहाँ शिक्षक” भन्ने नारालाई कार्यान्वयन गर्न विद्यालयको नक्साङ्कन गरी भूगोल र न्यूनतम विद्यार्थी संख्याको आधारमा समायोजन गर्ने नीति लिइनेछ । शैक्षिक सत्र २०८२ भित्र शिक्षकहरुको दरबन्दी पुनरावलोकन गरी न्यायोचितरूपमा दरबन्दी मिलान गरिनेछ ।

२.१.५. नयाँ प्रविधि र ज्ञानको विकास एंवम् सूचना प्रविधिको पहुँच विस्तारका लागि शैक्षिक सुधारको लागि विद्यालयहरुमा आवश्यक व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

२.१.६. प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकता भन्ने नाराका साथ माध्यामिक तहको प्राविधिक धारको विद्यालय संचालन गरिनुका साथै नमुना विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२.१.७. भोटेकोशी गाउँपालिकाको १० वर्षे शैक्षिक गुरु योजना अनुरूप व्यवस्थित तथा वैज्ञानिक ढंगबाट विद्यालयको क्रमिक विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।

२.१.८. विद्यार्थिको सर्वाङ्गीण विकासका लागि आवश्यक कला, साहित्य, खेलकुद, सङ्गीत, तृत्य लगायतका अतिरिक्त क्रियाकलापलाई समेट्दै विद्यालयमा खेल र कला साहित्यको व्यवस्थापन गरिनुका साथै विश्व विद्यालय स्तरीय चिनियाँ भाषा शिक्षणको प्रारम्भ गरिनेछ ।

२.१.९. शिक्षकले कक्षाकोठामा विताउने समय दैनिक पाठयोजना सहितको कक्षा शिक्षण प्रभावकारी मापन र मूल्याङ्कनको सुनिश्चितताका लागि प्रधानाध्यापकलाई थप जवाफदेही र जिम्मेवार बनाइनेछ । विद्यालय अनुगमनलाई थप व्यवस्थित र नियमित गरिनेछ ।

२.१.१०. आधारभूत तहको अन्तिम परिक्षाका साथै कक्षा ५, एस. ई. ई. र कक्षा १२ को परीक्षाको नतिजा सुधार गर्न परीक्षा लक्षित अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गर्न विद्यालय र अभिभावकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२.२. युवा तथा खेलकुद

२.२.१. युवालाई व्यवसायिक तथा उद्धमशिलता तालिम नवप्रवर्तन पुँजी र प्रविधिमा पहुँच तथा सहज व्यवसायिक वातावरण उपलब्ध गराई उद्यमी बनाइने

छ । साथै युवालाई प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र तालिम उपलब्ध गराई उद्धमशिलताको विकास गरिने छ ।

२.२.२. युवा क्लब गठन गर्न, दर्ता गर्न, नियमन गर्न कार्यविधि बनाइ कार्यान्वयन गरिनेछ साथै युवा क्लब मार्फत विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरि युवा क्लबलाई अधिकतम परिचालन गर्ने नीति लिईने ।

२.२.३. युवा वर्गलाई स्वयम् सेवा गर्ने, विपद व्यवस्थापनमा परिचालन गर्ने, श्रमदानका लागि क्रियाशील हुन प्रेरित गरिने छ । स्थानीय विकास निर्माणमा युवाहरूको महत्वपूर्ण भूमिका हुने हुँदा जनश्रमदानमा सम्पन्न गर्न सकिने निर्माण कार्य, स्थानीय टोल सुधार तथा सरसफाई गर्न प्रेरित गरिनेछ ।

२.२.४. युवामा अनुशासन संस्कृतिको विकास, शारिरीक तन्दुरुस्ती तथा मानसिक विकास एवम् खेलकुद मार्फत गाउँपालिकाको पहिचान र प्रतिष्ठाको लागि खेलकुद क्षेत्रको समग्र विकास अघि बढाउन खेलकुद पूर्वाधारको निर्माण, खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना र प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

३.३. जनस्वास्थ्य

३.३.१. विश्वव्यापी समस्याको रूपमा रहेको नसेर्ने रोग जस्तै क्यान्सर, मधुमेह, उच्चरक्तचाप लगायतका रोगहरूको रोकथाम तथा उपचारमा विशेष ध्यान दिई यसका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन, सम्भावित जोखिम वा लक्षण देखिएका व्यक्तिहरूको परीक्षण कार्यहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३.३.२. स्वास्थ्य चौकी अन्तर्गत सञ्चालनमा रहेका गाउँघर क्लिनिक, खोप क्लिनिक लगायत कार्यक्रमलाई विस्तार तथा नियमित बनाइनेछ । विपन्न वर्गका गर्भवती

महिलाहरूलाई पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । सुत्केरी पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३.३.३. अस्पताल तथा प्रसूति सेवा केन्द्रमा वच्चा जन्माउने सुत्केरीको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराइने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनुका साथै निजहरूलाई विगत देखि दिईदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ । प्रजनन स्वास्थ्य तथा सुरक्षाका लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र आमा बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । प्रसूति व्यथा लागि स्थानीय स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्न नसक्ने अति विपन्न परिवारको महिलाको जीवन रक्षाका लागि तत्काल सुविधा सम्पन्न अस्पतालसम्म लैजानका लागि उपचार गर्न हेलिकप्टरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३.३.४. विपन्न वर्गका नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्नका लागि स्थापना गरिएको औषधी उपचार कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३.३.५. स्थानीय रूपमा पाईने जडिबुटिहरूको पहिचान गरि सोको उत्पादन, संरक्षण, सम्बर्द्धन, बजारीकरण गर्न प्रोत्साहन गर्नुको साथै औषधिजन्य गुणको बारेमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२.४ खानेपानी तथा सरसफाई

२.४.१. एक घर एक धाराको नीति अनुरूप स्वच्छ र सफा पिउने पानी उपलब्ध गराईने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । खानेपानी तथा सरसफाई गुरुयोजना तयार गरी संचालन गरिनेछ साथै विकास साझेदारहरूसँगको साझेदारीमा थप नयाँ खानेपानी योजनाहरू संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।

२.४.२. खानेपानीका उपभोक्ता समितिहरूलाई गुणस्तरीय र नियमित सेवा प्रवाहप्रति जिम्मेवारी बनाउँदै वातावरण तथा सरसफाई प्रति पनि उत्तिकै उत्तरदायी बनाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

२.५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

२.५.१. गाउँपालिका भित्रका बाबु आमा विहिन टुहुरा बालबालिकाहरूलाई पालनपोषण, स्वास्थ्य, शिक्षा र संरक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।

२.५.२. जातीय विभेद तथा छुवाछुत सम्बन्धी सामाजिक, सांस्कृतिक र आर्थिक कुरीति र अभ्यास हटाउने अभियान वडा कार्यालयहरू मार्फत शुरुवात गरिनेछ साथै बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो प्रथा, बोक्सी, छुवाछुत प्रथा, घरेलु हिंसा उन्मुलनका लागि अभियान तथा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

२.५.३. विकास साझेदारहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा दलित, जनजाति तथा आदिवासीहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन आयआर्जन र सीप विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

२.५.४. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र पारदर्शी ढङ्गले संचालन तथा अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ भोटेकोशी गाउँपालिकाको सबै वडामा जेष्ठ नागरीक परिचयपत्र वितरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

२.५.५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिँदै लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्य योजना क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लैङ्गिकमैत्री, अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री स्थानीय तह प्रोत्साहन हुने खालका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२.६. न्यायिक कार्य सम्बन्धी

२.६.१. विवादको निरूपण गर्दा सम्भव भएसम्म मेलमिलापलाई प्राथमिकता दिइ दुवै पक्षको सहमतिमा मिलापत्र गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। न्यायिक समितिले मुद्दा तथा विवादको सुनुवाइको क्रममा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विज्ञ र सरोकारवालाहरूको सहायता लिईनेछ। न्यायिक समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउन दक्ष कानूनी सहजकर्ताहरूको परामर्श लिई न्यायिक समितिलाई अगाडी बढाइने छ।

२.६.२. वडास्तरमा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई क्रियाशील बनाइनेछ साथै मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू संचालन गरिनेछ।

३. पूर्वाधार विकास

३.१ स्थानीय सडक, पुल तथा झोलुङ्गे पुल

३.१.१. सडकहरूको वर्गीकरण र स्तरीकरण गर्न गाउँपालिका यातायात गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ। ग्रामीण सडकहरूको स्तरोन्नती गर्दा अनिवार्य रूपमा नाली निर्माण र आवश्यकता अनुसार प्राविधिक संरचना निर्माण गर्नुपर्ने नीतिलाई कडाईकासाथ पालना गरिने छ। पहिरो जाने संभावित स्थानमा बायो-इन्जिनियरिङ्ग प्रविधिबाट रोकथाम गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

३.१.२. वर्षेनी गरिने पटके मर्मत गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै दिगो मर्मत सम्भारको नीति अबलम्बन गरिने छ, जसमा उपभोक्ता समितिहरूलाई पनि उत्तिकै जिम्मेवार बनाइनेछ।

३.१.३. सडक बाटो सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्दा सडक विभागले तोकिएको मापदण्ड बमोजिम कार्यान्वयन गरिनेछ।

३.१.४. उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्यमा अनावश्यक ढिला सुस्ती गर्ने, गुणस्तरहीन काम गर्ने उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायीलाई दण्डित गरी कालोसूचीमा राख्ने, भविष्यमा कुनै यस्तो कार्य गर्न अयोग्य ठहराउन सक्ने, जमानत जफत गर्ने जस्ता कार्यहरू मार्फत नियमन गरिनेछ ।

३.२ सिंचाई

३.२.१ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको सिंचाई कुलोहरूको मर्मत संभार गरी बाह्र महिना सिंचाई सुविधा पुऱ्याउने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।

३.३. भवन तथा शहरी विकास

३.३.१. गाउँपालिका क्षेत्रमा नयाँ घर निर्माण गर्दा नक्सापास सहित भवन निर्माण सम्बन्धी नक्सापास मापदण्ड निर्माण गरी नक्सापास गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

३.३.२ हाल निर्माण सम्पन्न भएका घरहरू र स्थानीय तह हुनु भन्दा अघि बनेका घरहरूलाई गाउँपालिकाले निर्धारण गर्ने मापदण्डका आधारमा नक्सापास गरी अभिलेखीकरण गरिनेछ ।

३.३.३. गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने सबै प्रकारका घर, टहरा, पर्खालहरूको नक्सा पास गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

३.४ उर्जा

३.४.१. भोटेकोशी तथा यसका सहायक नदीहरूबाट उत्पादित जलविद्युतमा स्थानीय जनताको स्वामित्व कायम गर्न पहल गरिनेछ ।

३.४.२. भोटेकोशी गाउँपालिका भित्रबाट उत्पादित जलविद्युत यसै पालिका भित्रका क्षेत्रमा वितरणको व्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ। भोटेकोशीमानियमित विद्युत आपूर्तिमा देखिएको समस्या हल गर्न विद्युत प्राधिकरणसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ। साथै लोडसेडिङ मुक्त गाउँपालिका बनाउने तर्फ आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ।

३.४.३. भोटेकोशी क्षेत्रको अरनिको राजमार्ग तथा सहायक ग्रामीण सडकमा निःशुल्क रुपमा सडक वत्ति जडान गर्न विद्युत गृहहरुसँग आग्रह गरिनेछ।

३.५ सूचना प्रविधि र सञ्चार

३.५.१. गाउँपालिकाका सबै वडाहरु तथा विद्यालयहरुलाई प्रविधिमैत्री बनाउन वडा कार्यालयहरुमा आवश्यक सूचना प्रविधि पुर्वाधार तथा सो सम्बन्धी दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापनमा जोड दिईने छ।

३.५.२. भैरवकुण्ड सम्मको क्षेत्रमा सञ्चार पहुच हुने गरी व्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ।

३.५.३. विद्युत अवरुद्ध हुनासाथ सञ्चार सम्पर्क विच्छेद हुने विद्यमान अवस्थाको अन्त्यको लागि सम्बन्धित निकायसँग पहलकदमी गरी निराकरणको व्यवस्था मिलाईनेछ।

३.५.४. लेकाली चौरी गोठ तथा माथिल्लो हिमाली क्षेत्रसम्म मोवाईल टेलिफोनको नेटवर्क जडान गर्न सरकारी तथा नीजि दुरसञ्चार कम्पनीसँग आग्रह गरिनेछ।

३.५.५. समुदाय तथा विद्यालयस्तरमा डिजिटल साक्षरता अभियान सञ्चालन गरिनेछ।

४ वन, वातावरण, विपद व्यवस्थापन तथा भू – संरक्षण

४.१. वन वातावरण तथा भु संरक्षण

४.५.१. गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रसँगको सहकार्यमा सार्वजनिक तथा सरकारी खाली जग्गा, सडक किनार तथा ग्रामीण सडक किनारमा वृक्षारोपण मार्फत वातावरण संरक्षणमा जोड दिईनेछ ।

४.५.२. सामुदायिक वनको संरक्षणमा विशेष जोड दिईनेछ । भौगोलिक हिसावले जोखिम अथवा पहिरो जाने स्थानमा भएको निजी वनको रुख काट्न अनुमति दिईने छैन । तर जोखिम हुने ठुला रुख हटाउने व्यवस्था भने कायम गरिनेछ ।

४.५.३. आफु बस्ने घर वरीपरी विरुवा रोप्न, हरियाली वनाउन तथा फुलवारी बनाई सुसज्जित गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

४.२. फोहरमैला तथा ढल व्यवस्थापन

४.२.१. सार्वजनिक स्थल, पानी पँधेरा, सडक किनारा, नदी क्षेत्र तथा वनजंगल क्षेत्रमा फोहर फाल्न निषेध गरिनेछ । जथाभावी फोहरमैला गर्ने उपर कानूनी वमोजिम कारवाही गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

४.२.२. बजार क्षेत्रहरुको फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि स्थानीय क्लबहरु तथा अन्य क्षेत्र संग समन्वय गरी प्लास्टीकजन्य र अन्य नकुहिने फोहोरको व्यवस्थापन गर्न स्थान पहिचान गरी कार्यान्वयन अगाडी बढाइने छ । फोहोर संकलन हुने आवास तथा अन्य क्षेत्रबाट आवश्यक शुल्क लिई नकुहिने फोहर मात्र संकलन गरिनेछ ।

४.३. विपद् व्यवस्थापन

४.३.१. विपद् व्यवस्थापनलाई स्थानीय सरकारको मुख्य जिम्मेवारीको रुपमा लिई स्थापना गरिएको विपद् व्यवस्थापन कोषलाई निरन्तरता दिई प्रभावकारी काम

गर्न विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा काम गर्ने विकास साझेदार संस्थाहरूसंग सहकार्य गरिनेछ ।

४.३.२. वस्तीस्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिति तथा कार्यदलहरू गठन गरिनेछ साथै संभावित विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि गाउँपालिकाका सबै वडमा प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

४.३.३ भोटेकोशी गाउँपालिका हरेक विपद् जोखिमको हिसाबले उच्च जोखिममा रहेको र त्यसबाट हुन सक्ने सबै प्रकारका पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको लागि एकीकृत रूपमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तर्जुमा गरि विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।

४.३.४. विपद्को समयमा खोज, उद्धार तथा राहत वितरण कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ । मनसुन जन्य विपद् प्रभावित निजी आवास पुनःनिर्माण तथा पुनःस्थापना गर्ने कार्यको लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहसँग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।

४.४.प्राकृतिक श्रोतहरूको संरक्षण र व्यवस्थापन

४.४.१ पानीको श्रोत, मुहान, पोखरी, तलाउ, ऐतिहासिक, संस्कृतिक तथा धार्मिक सम्पदा एवं जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

५.१ सेवा प्रवाह र सुशासन

५.१.१. गाउँपालिका बाट प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, छरितो तथा प्रविधि मैत्री बनाईनेछ ।

५.१.२. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी गाउँपालिकाको प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउँदै लगिनेछ ।

५.१.३. गाउँपालिकाका कर्मचारीको कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन गर्ने परीपाटीको विकास गरी पूर्ण जिम्मेवार बहन गर्ने कर्मचारीको उचित मूल्याङ्कन गरी पुरस्कृत गर्ने र नगर्ने कर्मचारीलाई कारवाही गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।

५.१.४. नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिमको प्रदत्त अधिकार प्रयोग गरी विद्यमान ऐन तथा कानूनहरुको निर्माण एवम् परिमार्जन गर्दै सेवा प्रवाह र कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बानाइनेछ ।

५.२. श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन

५.२.१. कर तथा गैर कर राजस्व सम्बन्धी ऐन, नियम तथा कार्यविधिबारे जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र करदाताको क्षमता विकास गरिनेछ । करको दायरामा नआएका क्षेत्रहरुलाई करको दायरामा ल्याइनेछ । यसको लागि आगामी आर्थिक वर्षमा नै आन्तरीक राजश्व अभिवृद्धि सुझाव तथा कार्यदल बनाई कार्य गरिनेछ ।

५.३. शान्ति सुरक्षा

५.३.१. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको सुरक्षा ब्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रहरी कार्यालयसंग समन्वय गरी सुरक्षा गस्ति बढाइनेछ साथै गाउँपालिकाका प्रत्येक वडामा अस्थायी प्रहरी पोष्ट स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।

५.३.२. सबै प्रकारका लागू औषध तथा दुर्व्येसनी र मादक पदार्थ सेवनलाई निरुत्साहित गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५.३.३. १८ वर्षभन्दा मुनिका बालबालिकालाई धुम्रपान र मध्यपान सेवन गर्न तथा बिक्री वितरणमा पूर्णतया निषेध गरिनेछ र बालबालिकाहरूलाई खैनी सूती मदिरा बिक्री वितरण गर्ने व्यापारिहरूलाई दण्डित गरिनेछ ।

५.४. व्यक्तिगत घटना दर्ता, पञ्जिकरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन

५.४.१. स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनका लागि नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, बनाई त्यसलाई कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।

५.४.२. सामाजिक सुरक्षा अभिलेख तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र निर्माण तथा वितरण कार्यलाई सरलिकरण गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

सम्मानित सभाका सदस्यज्यूहरू,

प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने क्रममा आफ्ना अमूल्य सुझावहरू प्रदान गरी सहयोग गर्नुहुने उपाध्यक्षज्यू, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, स्थानीयवासी आमाबुवा, दिदी बहिनी तथा दाजुभाइहरू, विभिन्न राजनैतिक दलका मित्रहरू एवं नीति तथा कार्यक्रमको यो मस्यौदा तर्जुमा प्रक्रियामा निरन्तर कार्य गर्ने कर्मचारी मित्रहरूलाई हृदय देखि नै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।